

OŠ MAJDE VRHOVNIK, LJUBLJANA

SAMOEVALVACIJA OŠ MAJDE VRHOVNIK

ŠOLSKO LETO 2011/2012

Razvojni tim za samoevalvacijo:

*Francka Bitenc
Tatjana Penko
Manca Remic
Mateja Urbančič Jelovšek*

LJUBLJANA, september 2012

1. UVOD

2. PREDSTAVITEV ŠOLE

3. POTEK SAMOEVALVACIJE

4. REZULTATI SAMOEVALVACIJE

5. PREDLOGI IZBOLJŠAV

6. VIRI IN LITERATURA

7. PRILOGE

1. UVOD

Pri pripravi samoevalvacijskega poročila o kakovosti dela na Osnovni šoli Majde Vrhovnik so sodelovali vsi strokovni delavci.

Od spremljajočega opazovanja našega dela tako pričakujemo poglobljen vpogled v delo in načrtno delovanje v smeri, da ohranimo prednosti, izkoristimo priložnosti, odpravimo slabosti in se izognemo nevarnostim, ki spremljajo naše delo.

2. PREDSTAVITEV ŠOLE

VIZIJA OSNOVNE ŠOLE MAJDE VRHOVNIK

*Z medsebojnim spoštovanjem
za zadovoljne učence, učitelje in starše.*

Osnovno šolo MAJDE VRHOVNIK si predstavljamo kot del fleksibilnega, hitro odzivnega izobraževalnega sistema, ki se nenehno razvija. Osnovna šola je prostor, kjer se srečujejo temeljne potrebe posameznika: svoboda, ustvarjalnost, neomejena radovednost, inovativnost, želja po sprejemanju. Menimo, da mora biti šola varen in prijazen prostor za vse učence in zaposlene na šoli, zato je potrebno gojiti kulturo dialoga, strpnosti in sodelovanja.

Sledili bom enotnim, jasnim in notranje sprejetim ciljem šole.

Vrednote, ki jim bomo v prihodnjem obdobju posvečali posebno pozornost:

- poštenost,
- znanje,
- medsebojno spoštovanje,
- pravičnost in
- solidarnost.

Sledili bomo pomembnim vzgojnim načelom, ki vključujejo:

- delo učencev, učiteljev in ostalega osebja v mirnem, varnem in ustvarjalnem okolju,
- vzgojo za medsebojno sodelovanje, prijateljstvo, odgovornost in strpnost,
- reševanje učno-vzgojne problematike na osnovi sodelovalnega odnosa med učencem, učiteljem, starši, šolsko svetovalno službo in vodstvom šole,
- oblikovanje dobre samopodobe ter
- izražanje posameznikove nadarjenosti in ustvarjalnosti.

OSNOVNI DOLGOROČNI CILJI ŠOLE SO:

- udejanjiti strokovno in profesionalno povezovanje med delavci šole preko vertikalnega povezovanja od 1. do 9. razreda ter medpredmetnega povezovanja znotraj razrednega učiteljskega zbora;
- dosegati kakovostno izobraževanje, omogočati individualni strokovni razvoj zaposlenih in spodbujati v smeri izboljšanja kvalitete dela;
- usposobiti strokovne delavce za reševanje vzgojne in disciplinske problematike;
- večjo skrb nameniti boljšim materialnim pogojem za vzgojno-izobraževalno delo;
- poglobljati in nadgrajevati že utečene oblike sodelovanja s starši;

- doseči odzivnost tistih staršev, katerih otroci imajo disciplinske težave in druga vedenjska odstopanja;
- vzgajati v duhu delavnosti in kreativnosti;
- vzpodbujati spoštljiv odnos med ljudmi;
- vzgajati v duhu odpravljanja agresivnosti;
- vzgajati spoštovanje do drugačnih;
- ohranjati tradicijo in kulturno dediščino s poudarkom na državljski vzgoji;
- pridobivati finančne vire za razširjene, dodatne in nadstandardne programe vzgojno-izobraževalnih dejavnosti ter za modernizacijo opreme;
- šolo sodobno opremiti.

KRATKOROČNI CILJI SO:

- izvajati kvalitetno delo v razredu ter pri spremljajočih dejavnostih na šoli;
- organizirati timsko sodelovanje učiteljev in medpredmetno povezovanje;
- ohranjati uspešne in že zasnovane vsebine ter razvejane dodatne dejavnosti;
- razvijati pozitivno samopodobo učencev.

Sistematično bomo razvijali pristope, ki vodijo h kakovosti vzgajanja in poučevanja učencev. To bomo dosegali s strokovnim sodelovanjem vseh delavcev na šoli, upoštevanjem učenčeve osebnosti ter tesnim sodelovanjem s starši.

Šola bo omogočala in spodbujala nadaljnje strokovno izobraževanje in usposabljanje vseh zaposlenih na šoli.

SODELOVANJE S STARŠI

Starše bomo vključevali v življenje in delo šole v skladu s šolsko zakonodajo:

- spremljanje učenčevega razvoja,
- reševanje učnih in vzgojnih problemov učenca,
- delavnice za učence in starše,
- roditeljski sestanki in govorilne ure,
- mentorstvo interesnim dejavnostim učencev,
- vključevanje v projekte,
- druge dejavnosti šole.

SODELOVANJE Z OKOLJEM

Aktivno se bomo vključevali in povabili k sodelovanju:

- lokalno skupnost,
- zunanje strokovne službe in strokovnjake.

PREDNOSTNE NALOGE

Šola z letnim delovnim načrtom podrobneje določi naslednje prednostne naloge:

- izvajanje programa devetletne osnovne šole,
- dobro počutje učencev in vseh zaposlenih na šoli,
- vzgojno delo z učenci,
- skrb za nenehne izboljšave,
- zdrava prehrana in gibanje učencev,
- raziskovalne naloge,
- profesionalni razvoj zaposlenih,
- promocija šole,

- sodelovanje s starši,
- materialne izboljšave,
- razvoj kadrov,
- urejeni šolski prostori in okolica šole,
- mednarodno sodelovanje.

SAMOEVALVACIJA

Samoevalvacija je proces, namenjen izboljševanju kakovosti izobraževanja. Namen samoevalvacije je v tem, da pridobivamo informacije, kako se kot izvajalci izobraževanja odzivamo na povpraševanje, ki se nanaša na naše delovanje. Bistvo tovrstnega ovrednotenja je izboljšanje dela vsakega posameznika, ne pa iskanje napak.

Zavedamo se, da:

- je samoevalvacija dolgotrajen proces, ki rezultatov ne prinese vedno takoj in pomeni začetek dolgoročne strategije razvoja;
- samoevalvacija zahteva nenehni razvoj organizacijskega sistema in metod zbiranja podatkov in dokazil;
- je pomembno izbrati prednostna področja samoevalvacije za posamezno obdobje (npr. šolsko leto);
- je pomembno oblikovati seznam aktivnosti (akcijski načrt);
- samoevalvacija zahteva vztrajno in strpno delo vseh udeleženi;
- je samoevalvacija učenje iz lastnih izkušenj, ki povečuje odgovornost za lasten razvoj in uspeh.

3. POTEK SAMOEVALVACIJE

V šolskem letu 2010/11 smo se na šoli pod naslovom »Samoevalvacija« najprej lotili naših medosebnih odnosov. Na osnovi zaključnega poročila je moč sklepati, da je bila izbrana tema prava. Odločili smo se, da bomo razvijali pozitivno samopodobo v medosebni komunikaciji v kolektivu in pri učencih.

Cilji, ki smo si jih zadali na ravni šole:

- razvijati pozitivno samopodobo naših učencev in učenk (spodbujati izražanje pohval o sošolcih, ustvariti učno okolje, ki vsakemu učencu omogoči, da se potrdi);
- izboljšati medosebne odnose med zaposlenimi na šoli (izboljšati timsko delo, okrepite pohvale sodelavcev in vodstva šole, vzpostaviti neformalna srečanja).

AKCIJSKI NAČRT NA RAVNI ŠOLE

CILJ	STRATEGIJA	DEJAVNOSTI NA RAVNI ŠOLE	ROKI ZA IZVEDBO
Razviti pozitivno samopodobo naših učencev in učenk.	Spodbujati izražanje pohval o sošolcih. Ustvariti učno okolje, ki vsakemu učencu omogoči, da se potrdi.		Navedeni so v prilogi tega dokumenta.
Izboljšati medosebne odnose med zaposlenimi na šoli.	Izboljšati timsko delo. Vzpostaviti neformalna srečanja.	Redna izmenjava mnenj in izkušenj dobre prakse poučevanja. Izvajanje neformalnih srečanj.	

PREDSTAVITEV OBRAVNAVANIH PREDNOSTNIH PODROČIJ

NAMERA

PREDNOSTNO PODROČJE KAKOVOSTI	CILJ	STRATEGIJA
UČENJE IN POUČEVANJE	Razviti pozitivno samopodobo naših učencev in učenk.	Spodbujati izražanje pohval o sošolcih. Ustvariti učno okolje, ki vsakemu učencu omogoči, da se potrdi.
ZAPOSLENI	Izboljšati medosebne odnose med zaposlenimi na šoli.	Izboljšati timsko delo. Okrepiti pohvale sodelavcev in vodstva. Vzpostaviti neformalna srečanja.

4. REZULTATI SAMOEVALVACIJE

V mesecu novembru smo se s predlaganim načrtom pripravili na samoevalvacijo (ožji tim: ravnateljica, pomočnica ravnateljice, socialna delavka in psihologinja). Predlog načrta je ravnateljica predstavila učiteljem na pedagoški konferenci.

Uvodoma jim je spregovorila o prepoznavanju motivacije, o notranji in zunanji motivaciji, o značilnostih skupin. Ponudila je možen izbor literature. Dogovorili smo se, da psihologinja pripravi vprašalnike za učence od 4. do 9. razreda, učitelji pa za učence 1. triade.

V mesecu januarju (17. 1. 2012) je na tematski učiteljski seji predstavila analizo vprašalnikov za učence 4. do 9. razreda, ki zajemajo področje samopodobe in samospoštovanja v povezavi s počutjem in vedenjem učencev v šolskih situacijah.

Analiza vprašalnikov je med drugim pokazala, da se odgovori razlikujejo po oddelkih (od 66,38 % do 85,18 %) in razredih (od 67,08 % za 6. razred do 80,09 % za 8. razred), večinoma pa kažejo na pozitivno samopodobo (v povprečju 74,24 % pozitivnih odgovorov).

Analiza posameznih vprašanj je pokazala, da so učenci v povprečju najpogosteje (od 87,70 % do 92,46 %) pozitivno ovrednotili nekatera vprašanja s področja:

- zaupanja (*Starši mi zaupajo, imam odraslo osebo, ki ji lahko zaupam.*),
- varnosti (*V razredu se počutim varno.*),
- sprejetosti (*Vrstniki so dobri z mano.*),
- identitete (*Počnem veliko stvari, ki mi nudijo zadovoljstvo.*),
- komunikacije (*Se opravičim, postavim se zase, prosim za pomoč, znam razrešiti spore učencev.*).

Po drugi strani pa učenci v povprečju pogosto menijo, da:

- znajo več, kot uspejo dejansko pokazati, ko so vprašani (81,75 %),
- postanejo »živčni«, ko vedo, da bodo vprašani (69,05 %),
- slabih ocen ne bodo mogli popraviti (41,27 %),
- bi o slabih oceni težko povedali svojim staršem (39,29 %),
- si ne upajo izraziti svojega mnenja, kadar vedo, da se drugi ne bodo strinjali z njimi (48,02 %),
- drugim najbrž niso zanimivi (45,42 %),
- skrivajo svoje slabosti pred drugimi (42,51 %),
- se ne počutijo varne v bližini nekaterih učencev na šoli (39,68 %),
- jih skrbijo dogodki v prihodnosti (46,03 %),
- zaradi skrbi težko zaspijo (44,44 %),
- ne prihajajo z veseljem v šolo (40,48 %).

V delavnici so učitelji po razredih pregledali rezultate za svoje oddelke. Dogovorili smo se, da vsak razrednik naredi analizo stanja v svojem oddelku in iz le-te izhajajoč načrt dela, vsak učitelj pa poišče možnosti za dvig pozitivne samopodobe pri svojem predmetu. Poleg tega smo učitelje usmerili, da znotraj aktivov pripravijo operative cilje, kako pri učencih razvijati dobro samopodobo. Prosili smo jih, da oddajo poročila (po razredih, predmetih in tudi aktivih).

Takšno poročilo je pripravil tudi aktiv podaljšanega bivanja in ga kot primer predstavil celotnemu učiteljskemu zboru.

Socialna delavka je na učiteljski seji predstavila Priročnik Ministrstva za zdravstvo za učitelje in učence *10 korakov do boljše samopodobe*, ki je poleg drugih virov literature

na razpolago učiteljem pri pouku in razrednikom pri razrednih urah. Pred pričetkom izvajanja delavnic oz. razrednih ur je predstavila tudi pogoje, ki morajo biti izpolnjeni pri skupinskem delu v razredu.

Izhodišča za začetek izvajanja dejavnosti z učenci:

- varno okolje (možnost izražanja svojega mnenja z upoštevanjem strpnosti do drugih, brez strahu pred posmehovanjem in kritiko);
- spoštovanje zasebnosti vsakega posameznika (kar se v skupini govori, poslušaj izraža, ostane v skupini, razredu);
- spodbujanje učencev k aktivnosti, vendar jih ne silimo, da bi povedali nekaj, česar ne želijo;
- ob zaključku delavnice z učenci analiziramo delo in počutje.

Ožji tim je učitelje spodbujal k izmenjavi izkušenj:

- v aktivih, med predmeti, med razredi, povezovanje razrednika in učitelja podaljšanega bivanja (delo v paru, učitelja si delita vloge pri vodenju delavnice);
- analiza dela, uspešne reakcije, ki si jih je vredno zapisovati;
- zavedanje, da je vse, kar delate prav, da ni nič narobe; to povejte tudi učencem.

Pričelo se je DELO.

Učitelji so sporočali aktivnostih, za katere so ocenili, da lahko pozitivno vplivajo na samopodobo učencev, in so jih izvajali v okviru razrednih ur oziroma pri pouku:

- Pohvale pri različnih dejavnostih v šoli.
- Uporaba socialnih iger.
- Lutke.
- Pravljica o sebi (učenec si izmisli pravljico, v kateri je glavna oseba on, kar jih usmeri k razmišljanju o sebi, o tem, kako se vidijo, kako bi se želeli videti, kako bi želeli, da jih vidijo drugi).
- Moj grb (učenci na delovni list narišejo svoj grb, pri čemer razmišljajo o sebi in o stvareh, pri katerih so uspešni, iščejo simbole, ki predstavljajo njihova posebna znanja).
- Moje čarobno zrcalo (učenci narišejo svojo prihodnjo, odraslo podobo v »čarobnem zrcalu«, pri čemer razmišljajo o tem, kako se vidijo, kako bi se želeli videti).
- Moje veličanstvo (otroci v skupini si predstavljajo, da so pravljичni kralji in kraljice; zvonček potuje do slehernega v skupini, dokler s pravljичnim imenom niso predstavljeni vsi otroci).
- Prireditve za starše.
- Medšolska povezava z učenci iste starosti - dopisovanje z ilustracijami, obisk sovrstnikov na drugi šoli, prijateljska tekma.
- Primeri dobre prakse.
- Izvenšolske dejavnosti, vključevanje njihovih dejavnosti za popestritev pouka.
- Nevihta možganov.
- Knjižica o dobrih lastnostih.
- Minuta, da se predstavim.
- Minuta, da jo/ga predstavim.
- Izdelovanje knjižic ob rojstnem dnevu.
- Knjiga lepih misli in želja.
- Škatla pohval.
- Dopolnjevanje stavkov: Rada imam, če ..., Ni mi prav, če ..., Moti me ...

- Izdelava plakatov po skupinah.
- Samostojno vodenje sklopov ur, kjer so se počutili suverene (treningi).
- Govorni nastopi.
- Seminarske naloge.
- Ustno ocenjevanje učencev, ki imajo težave pri javnem nastopanju, v kabinetu učitelja.
- Organizacija šolskih plesov.
- Pomoč učencem pri organizaciji šolskih prireditev.
- Priprava predavanj posameznih učencev med razrednimi urami (npr. realizirane teme: odvisnosti, bonton v šoli).
- Raziskovalne naloge.

Vsi ti primeri izhajajo iz poročil učiteljev in bogatega dela, ki so ga opravili skupaj z učenci naše šole.

Ugotovitve po dejavnostih:

- Učenci so srečni in menijo, da so pri šolskem delu uspešni.
- 78 % učencev v enem izmed razredov meni, da si lahko pridobi prijatelja, ter v 73 %, da so priljubljeni med sošolci.
- Učenci so bili ob prihodu v šolo zelo zadržani, tihi; na koncu šolskega leta so sproščeno komunicirali in sodelovali pri pouku.
- Pokazalo se je večje sodelovanje med učenci, razred je postal bolj povezan.
- Učenci so začeli delovati bolj sproščeno, bolje so se vključevali v igro in pogovor.
- Neljube stvari so jih manj prizadele.
- Postali so bolj sprejemljivi do sebe in okolice.
- Povečalo se je veselje do branja, tudi pred sošolci; več je bilo sodelovanja pri dramatizacijah.
- Večja povezanost med učenci razreda.
- Učenci so pridobivali spoštovanje do samega sebe in do drugih.
- Vse dejavnosti so pozitivno vplivale na uspešnost pri pouku.

Vsi strokovni delavci so imeli 28. in 29. avgusta 16-urno izobraževanje z naslovom OBČUTEK LASTNE VREDNOSTI KOT NAČIN PREPREČEVANJA NESOCIALNEGA VEDENJA.

5. PREDLOGI IZBOLJŠAV

Predlogi učiteljev in strokovnega tima za novo šolsko leto:

- organizacija dneva dejavnosti, v katerem se šoli predstavijo učenci glasbeniki, športniki, plesalci, pantomimiki, likovni ustvarjalci, modelarji, ...;
- vodenje evidence učencev, ki dosežejo določene uspehe na posameznih področjih;
- psihologinja bi med razredno uro učencem pokazala nekaj vaj za sproščanje in umiritev pred spraševanjem in pisanjem kontrolne naloge;
- s starši bi na roditeljskem sestanku spregovorili o njihovih pričakovanjih do otrok in kaj lahko oni (torej starši) naredijo, da se bo napetost pred spraševanjem zmanjšala (psihologinja);
- v okviru razreda bi izvedli dejavnost, ki bi prispevala k večji povezanosti med učenci in posledično povečala priljubljenost prihajanja v šolo.

Analiza vprašalnikov za učence 4. do 9. razreda ob zaključku šolskega leta je pokazala v povprečju nekoliko nižje rezultate (72,25 %, prej 74,24 %). Nekoliko višji so bili povprečni rezultati 5. in 9. razreda ter enaki v 6. razredu; izboljšanje se je pokazalo v naslednjih posameznih oddelkih: 4. a, 5. a, 6. b in 9. b.

Na osnovi kvalitativne analize vprašalnikov učencev strokovni tim ugotavlja, da učenci še vedno potrebujejo spodbude na področju varnosti, sprejetosti, sposobnosti in identitete.

Področje varnosti je izstopalo kot najbolj pereče.

Zato za šolsko leto 2012/13 predlagamo naslednje dejavnosti:

- podrobno analizo vprašalnikov skupaj z učitelji,
- razgovore z učenci in delavci šole o varnosti,
- načrtovanje nadaljnjega dela na osnovi analize vprašalnikov skupaj z učitelji,
- medsebojno usposabljanje za delo z učenci na področju varnosti,
- izvajanje dejavnosti o pereči problematiki po razredih.

K odpravljanju problemov bo gotovo pripomoglo tudi predavanje strokovnjakinj s tega področja - ge. Zdenke Peloz, univ. dipl. soc. ped. in specializantke psihoterapije, ter Ksenje Kos, univ. dipl. ped. in soc. ped., z Inštituta za razvijanje osebne kakovosti. Vsi skupaj smo pridobili nove izkušnje in napotke za delo z učenci. Izboljšave bomo lahko izvajali od 1. 9. 2012.

6. VIRI IN LITERATURA

- Teme iz priročnika *Iskalci biserov*, Darja Vtič Tršinar.
- Teme, delavnice iz priročnika za učitelje *Deset korakov do boljše samopodobe*, Zavod za zdravstveno varstvo Celje, 2010.
- Samanta Žibert, *Vpliv samopodobe na osebnost in učno uspešnost učenca*, Nova Gorica: Melior, Založba Educa, 2011.
- Karmen Pevc, *Ustvarjanje samopodobe: diplomsko delo*, Ljubljana: Univerza, FF, Oddelek za pedagogiko in andragogiko, 2007.
- Kristijan Musek Lešnik in Petra Lešnik Musek, *Samozavedanje, samovrednotenje, pozitivna samopodoba (6 do 8 let): priročnik za prvo triletje OŠ*, Brezovica pri Ljubljani, 2010.
- Bettie B. Youngs, *Šest temeljnih prvin samopodobe: kako jih razvijamo pri otrocih in starejših: priročnik za vzgojitelje in učitelje v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah*, Ljubljana: Educy, 2000.
- M. Juriševič, *Samopodoba šolskega otroka*, Ljubljana: Pedagoška fakulteta, 1999.
- M. Juriševič, *Spodbujamo razvoj zdrave otrokove samopodobe v začetku šolanja*, 1999.
- *Priročnik za učitelje prvega triletja osnovne šole*, Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- A. Uranjek, *Sprostitutvene igre za vrtec in šolo*, Ljubljana: BORI, 1995.
- T. Culetto, *Socialne igre za razvijanje pozitivne samopodobe*, Ljubljana: Pedagoška fakulteta, 2000.
- A. Terčič, *Igraje v življenje: predstavite svojim otrokom življenjske nauke s pomočjo zanimivih iger za vso družino*, Ljubljana: Alte 3, 2011.
- Darja Skribe-Dimec, *Osebna izkaznica: zapiski s predavanj*, Ljubljana: Pedagoška fakulteta, 2005.

7. PRILOGE

Vse ankete, vprašalniki, vaje za dvig samopodbe, naši zapisi ali kar priročniki idej, analize učiteljev, analize aktivov in analize razvojnega tima so priloga mape za samoevalvacijo.